

A múlt bevallásának ára van

Kuncze Gábor hatalomról, erkölcsről és a Medgyessy-ügyről

Mi a fontosabb: a hatalom vagy a morál? A demokratikus politikába vetett hit vagy a pártállami erkölcs igazolása? Egyebek között erről beszélgetünk Kuncze Gáborral annak kapcsán, hogy Medgyessy Péter elismerte: a hetvenes-nyolcvanas évek fordulóján a Pénzügyminisztériumban dolgozván szét-tiszt volt. Az SZDSZ elnöke elmondja azt is, hogy pártjának frakciója végül miként szavazott bizalmat a miniszterelnöknek. Medgyessynek már korábban, a választások előtt fel kellett volna tárnia múltjának említett részét – állítja Kuncze.

– Kis János, az SZDSZ első elnöke múlt szerdán azt írta a Magyar Hírlapban, hogy Medgyessynek mennie kell. Hozzátette: a szocialista-liberális kormány azt ígérte, hogy helyreállítja a demokratikus intézményrendszerek uralmát, visszaadja a demokratikus politikába vetett hitet. Ha Medgyessy marad, az ígéret szertefoszlik – írta Kis. **Eörsi István** szerint „a cél nem a pártállami erkölcs igazolása, hanem a rendszerváltás befejezése”. Tamás Gáspár Miklós a Népszabadságban azt írta, hogy nem lehet összegegyeztetni a nemzeti érdeket Nagy Imre-i és kádári értelmezésével. Lengyel László arról beszélt: az országot, a választást a dolgok lelegején lehet elveszíteni. Az idézettek vezető balliberális véleményformálók. Több mint egy héttel a botrány kirobbanása után ön hogyan látja a Medgyessy-ügyet?

– A SZDSZ-ben nincs vita Kis János megállapítását illetően, s a többi értelmiségi véleményét sem kérdőjelezzük meg. Tehát nem az elvekkkel kapcsolatban tér el az álláspontunk. Az SZDSZ-frakció az ügyben két döntést hozott, bár az elsőt nem akartuk nyilvánosságra hozni. Kiszivárgott, hogy első körben nem szavaztunk bizalmat Medgyessy Péternek.

– Önök először a konstruktív bizalmatlanság eszközeihez akartak nyúlni.

– Csakugyan, de ehhez 78 képviselő aláírására lett volna szükség, s hát az SZDSZ-frakció húsz főből áll. Ugyanakkor az MSZP-frakció szinte egy emberként sorakozott fel a miniszterelnök út mögött. Az SZDSZ-frakció ezek után mérlegelte az összes további lehetséges lépést. Az újabb döntésünket megelőzte az, hogy Medgyessy Péter a parlament előtt szembenézett múltjának ezzel a szelével. Együttal az élére állt annak, hogy öntsünk tiszta vizet a pohárba. Legyenek kutathatók és megismerhetők közelmúltunknak ezek a részei.

– Van, aki erre azt mondja, hogy eső után köpönyeg. Korábban jobb lett volna.

– Ezzel egyetértek. Az lett volna a jó, ha erről a tényről a nyilvánosság előbb értesül, a szavazók ennek ismeretében hozzák meg a döntésüket a választásokon. A kormányfó a hibáját beismerte. Az előző négy évben egyszer sem volt erre példa. Ráadásul most megnyílt az út ahhoz, hogy a közéletet és a politikai életet is a jövőre nézve mentesítsük az ilyen típusú problémáktól.

– Ne rohanjunk ennyire előre. Úgy tudni, hogy az SZDSZ-frakció két, egymásnak homlokegyenest ellentmondó döntése egy röpké éjszaka alatt született meg. Hírek szerint az ön kiállása Medgyessy mellett változtatta meg végül is a frakció álláspontját.

– Nem szándékozom magamnak vindikálni a jogot ennek a problémának a megoldásánál. A frakció többsége átlátta, hogy milyen helyzetbe kerültünk. Voltak, persze a frakcióban néhányan, akik elleneztek a második döntést. Végül is egy csapat vitatta meg a számunkra nagyon nehéz kérdést, s hozott felelős határozatot.

– Múlt szerda éjjel tehát a hatalmon maradás és az erkölcs dilemmája fogalmazódott meg önökben?

– Nem, bár sokan szeretnék azt sulykolni, hogy a hatalom kérdéséről van szó, de ez koránt sincs így.

– Mivel tudja ezt alátámasztani?

– Azzal, hogy az SZDSZ-es kormánytagok is, egy kivételével, az első alkalommal a konstruktív bizalmatlanság benyújtása mellett szavaztak. Ha a hatalomról lett volna szó, akkor nem így tettek volna.

– De ez nem bizonyíték, hiszen az MSZP-SZDSZ koalíció így is, úgy is fennmaradt volna, csak más miniszterelnökkel.

– Más összetételű lett volna az új kormány. De most ne csak az elmúlt egy hetet, hanem az előző négy évet is nézzük. Maga szerint mi történt négy éven át az országban? Gondoljuk végig, hogy milyen következményei lettek volna az elbizonytalanodásnak. Nézzük meg azt is, hogy érdekében áll-e az országnak, hogy visszajöjjön az előző kormány. Mindezt csak azért mondom, hogy válaszoljak az ön „hatalom kontra erkölcs” dilemmáját firtató kérdésére.

– Senki nem gondolta, hogy könnyű az SZDSZ elnökének lenni. De az sem lehet könnyű, amikor azt hallja még a szimpatizánsoktól is, hogy ezzel a döntésével az SZDSZ az utolsó vonásokat satírozza ki

úgy ahogy megőrzött identitásából. Ön tisztában van ezzel a veszéllyel?

– Én ezt nem így látom. Még egyszer mondom: nincs elvi vita a helyzet megítélésében az SZDSZ-en belül. A vita az alkalmazható megoldásról folyt. Ugyanakkor látom döntésünk veszélyeit is. Ha viszont más döntést hozunk, akkor még nagyobb veszélyek leselkedtek volna a pártra. A végső döntésnek részese vagyok, s így az ezzel járó következményeket magamra nézve vállalom.

– Vagyis, ha jól értem önt, ami az SZDSZ-t illeti, maguk két rossz közül választhatnak. Önök eközben azt kérték a miniszterelnöktől, hogy kérjen elnézést a választóktól, amiért nem tárta fel korábban a múltját. Az önök értékelése szerint ez már megtörtént?

– A miniszterelnök úr több ízben is reagált, s ezekből összeáll a bocsánatkérés. Innentől az ő és az ő választóinak a dolga, hogy eldöntsék: elegendő-e, amit a nyilvánosság előtt elmondott a múltjával kapcsolatban.

– Önt nem mint Medgyessy Péter választóját, hanem mint a koalíciós partnerpárt elnökét, frakcióvezetőjét kérdőjelezem. A kormányfőnek a partner iránt is van kötelezettsége, vagy nem?

– A problémának ezt a részét mi belül el tudjuk intézni. Egyébként ebben a vitában én az SZDSZ szavazóit képviselem.

Kuncze Gábor

– Az rendben van, hogy önök a vitát egymás között elintézik. De azért annyira mégsem lehetett ez olyan zökkenőmentes, hiszen még Horn Gyula volt miniszterelnök is részt vett azon a megbeszélésen, amelyen Medgyessy Péter dolgozószobájában az SZDSZ-kormánytagok is jelen voltak. Mit mondott Horn Gyula ezen a találkozón?

– Nem voltam jelen ezen a megbeszélésen.

– Ezt tudom, de az SZDSZ-es kormánytagok csak kiszivárogtattak önnek is valamit.

– Ők a párt tagjaiként voltak jelen, s mint ilyenek, alávetették magukat az SZDSZ-frakció és az ügyvivői testület döntésének.

– Azt ugye tudja, hogy önnek volt egy Medgyessy Péter számára nem túl hízelgő mondata: nevezetesen az, hogy önök most „a jelenlegi információk birtokában” szavaznak bizalmat neki. Ez azt sugallja, hogy önök tartanak valamitől, félnek, nem tudják, hogy „mit hoz a holnap”.

– Azt is elmondtam, hogy senkit sem szeretnék elbizonytalanítani a kormány tevékenységét illetően. Most ezt az ügyet lezártuk, legalábbis a magunk részéről, ugyanis a politikában egyoldalúan nehéz csak úgy lezárni valamit. A lezáráshoz vezető információk ismeretében mondhatom azt, hogy a kormány dolgozik, végzi a munkáját, programját megvalósítja.

– Önök milyen garanciát kaptak a becsületesség kívül arra nézve, hogy az SZDSZ-t esetleg nem éri újabb kínos meglepetés? Tisztában van azzal, hogy önök a bőrüket viszik a vásárra, az SZDSZ jövője forog kockán?

– Nekem semmi okom nem volt az eddigiek alapján, hogy kételkedjem a miniszterelnök szavaiban.

– Azt mondják, hogy a politikában mindennek ára van. Az önök Medgyessy

iránt kinyilvánított bizalmának – vélik tudni többen is – az az ára, hogy ígéretet kaptak az MSZP vezetőitől: végül is visszaléptetik Gy. Németh Erzsébetet Demszky Gábor javára az őszi főpolgármesteri választáson.

– Akik azt hiszik, hogy a politikában mindennek ára van, azok az elmúlt tizenkét évben mindent megtettek, hogy az emberek előtt maradjon homályban kinek-kinek a múltja. Az SZDSZ 1990 óta morális kérdésként kezeli a múlttal való szembenézést. Aki ismer minket, az tudja, hogy nálunk ki van zárva minden hoci-nesze alapon folyó adásvétel.

– Ön sem tagadhatja, hogy az alku, a kompromisszum még a tisztességes politizálástól sem idegen.

– Már ne haragudjon, de ugye azt ön sem hiszi, hogy holmi adásvétellel oldunk meg egy olyan súlyos problémát, mint az ügynökmúlt feldolgozása, nyilvánosságra hozatala? Fel sem merült Gy. Németh Erzsébet visszaléptetésének a lehetősége. Az SZDSZ ettől a kérdéstől függetlenül hozta meg a döntését arról, hogy végül is bizalmat szavaz Medgyessy Péternek. Ezen sokat segített a beismerés és az ügynökiratok kutathatóságáról és nyilvánosságra hozataláról szóló törvényjavaslat beterjesztése.

– Hogyan értékeli a Medgyessy-ügy kommunikációs korszakát?

– Rossznak értékelem. Ugyanis nekik tudniuk kellett arról, hogy milyen elemek előzték meg a Magyar Nemzet múlt keddi cikkét. Ennek megfelelően kellett volna felkészülni a kommunikációra, amely mindig késésben volt. Mindent egy nappal korábban kellett volna meglépniük, mint ahogyan azt tették. Az igazi megoldás azt lett volna, főleg ha az elmúlt egy év sajtóját tekintem, hogy maguk tárják fel az ügyet.

– De mikor?

– Még a választások előtt.

– Vannak, akik úgy vélik, hogy amiről nem beszélünk, az nincs is. Nem mondja komolyan: az SZDSZ vezetői csakugyan a Magyar Nemzetből értesültek először arról, hogy Medgyessy Péter egy időben szét-tiszt volt?

– Most nagyon sokan nem akarják nekünk elhinni, pedig igaz, hogy a korábbi híresztelés csak a múlt keddi Magyar Nemzet-cikkkel lett számunkra valóságos.

– Ha ön nem is, de az ön stábjára biztos tudott arról, hogy a Magyar Fórum már múlt év nyarán cikkezett erről. Előtte az MSZP országos választmányán is szó volt a kérdésről, s igaz, rébuszokban, virágnyelven, de maga Medgyessy is beszélt a múltjáról. Elég megemlíteni a Magyar Hírlapban tavaly júniusban megjelent Medgyessy-interjút. Később az MSZP-t bíráló Új Baloldal elnöke, aki korábban nemzetbiztonsági tiszt volt, a választások előtt nem sokkal sajtótájékoztatót követelte, hogy a szocialista miniszterelnök-jelölt tárja fel szét-tiszt múltját. Majd egy MIÉP-es képviselő magát Demeter Ervint, az akkori titokminisztert faggatta ugyanerről a parlamentben. Önök még ezek után sem fogtak gyanút? Hiszen a leendő koalíciós partner első emberéről volt szó.

– Nem fogtunk gyanút.

– Önök ennyire naivak voltak? Ezt nehéz önökről elképzelni.

– A politikai ellenfelek mindenfélet összebeszéltek rólam, rólunk is. Minden ilyen pletykának nem megyünk után.

– De a Magyar Hírlapban Medgyessy Péter nem pletykált magáról.

– Miért fogadtam volna el, amit a MIÉP beszél, vagy amit a Magyar Fórum ír, vagy amit a Fidesz által létrehozott pártocská titkosszolgálati múlttal rendelkező vezetője mond Medgyessy Péterről?

– De az említett eset nem csupán „egy a sok közül pletyka” volt.

– Akkor annak tűnt. Utólag visszatekintve már könnyebb tisztán látni a kérdésben. Ami Medgyessy Péter idézett interjúrésztét illeti, az igencsak kódolt szöveg volt. Az SZDSZ 1990 óta azért küzd, hogy nézzünk szembe a múltunkkal, s öntsünk tiszta vizet a pohárba.

– Nem kérdezte meg személyesen Medgyessyt sem, hogy „Mondd, Péter, mit takar valójában az erősen kódolt interjúrésztét a pénzügyminisztériumi múlttaddal kapcsolatban”?

– Nem kérdeztem meg. Szeretem, ha utólag mindenki okossá válik, és én akkor vállalom, hogy én meg nem voltam az. Általában sem ülök fel a bizonyítékok nélküli pletykáknak, főleg nem a politikai ellenfelek sokszor rosszindulatú állításainak. Most már ne keseregjünk azon, hogy mit kellett volna tenni, tennünk korábban.

– Számolnak-e azzal, hogy esetleg nem várt következmények származnak majd a titkosszolgálati múlt feltárásából?

– Igen, számolunk. Tudjuk, hogy ennek ára lesz, de ezt a jövő érdekében valamikor meg kell fizetni.

Pogonyi Lajos